

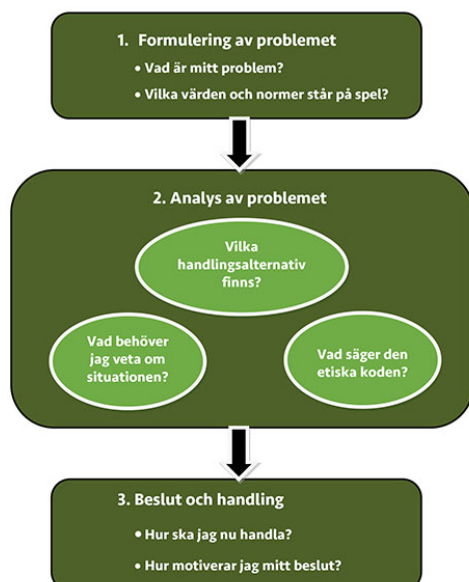
Etisk kod för arbetsterapeuter: Exempelsamling framarbetad av förbundets etiska råd

Exempel 6. Självbestämmande i relation till allmänhetens säkerhet

Lars, 58 år, insjuknade i stroke för 6 månader sedan med svaghet i vänster arm och hand. Han kan idag greppa med handen och styra armen viljemässigt men det går långsamt. Lars har dessutom nedsatt minne, initiativförmåga, psykomotoriskt tempo, koncentrationsförmåga och uthållighet. Nu har han blivit remitterad till dig som arbetsterapeut för allvarliga begränsningar vad gäller vardagsaktiviteter. Lars uppger att han missar avtalade möten och förlägger saker. Han tappar ibland ”tråden” i aktiviteter och ger då upp. Han beskriver även att han är långsam och blir mycket trött på kvällen.

Du träffar Lars vid ett uppföljningsbesök på sjukhuset där du även använder ett instrument för bedömning av körförmåga. Bedömningen visar även den på nedsatt koncentrationsförmåga och uppmärksamhet. När du delger Lars resultatet svarar han att han kört bil i 37 år och att det inte är något problem. Dessutom säger han att läkaren sagt att han får fortsätta köra bil, eftersom han bor en bit utanför samhället och är beroende av sin bil. Hustrun har inte körkort. Lars visar tydligt att han inte vill diskutera frågan med dig.

Modell för etisk analys (ur *Etisk kod för arbetsterapeuter*, 2018)

1. Formulering av det etiska problemet

Lars kan beskriva och är medveten om att han inte fungerar på samma sätt som före sin stroke i många avseenden men när det gäller bilkörning så ser han inga problem. Mot bakgrund av de allvarliga begränsningar som kvarstår, är det uppenbart för dig att Lars riskerar att allvarligt skada sig själv och andra genom att fortsätta köra bil.

Problematiskt är att Lars inte själv gör kopplingen att hans nedsatta förmågor till följd av stroke även påverkar hans förmåga att köra bil och att han dessutom uppfattat att läkaren gett sitt godkännande till fortsatt bilkörande. Ditt utlåtande om körförmåga står i konflikt med Lars uppfattning och hen lämnar det till läkare.

2. Analys av det etiska problemet

I den etiska koden hittar du följande ställningstagande som förefaller relevanta att väga in:

”Arbetsterapeuten ska respektera personens självbestämmande”, vilket innebär att bedriva arbetsterapi i partnerskap med personen utifrån hans eget perspektiv på sin situation så långt det är förenligt med professionens mål, uppgifter och tillgängliga resurser.

- Du ser möjligheten att tillsammans med Lars hitta verktyg för att bättre kunna hantera de begränsningarna han själv upplever i vardagen. Utmaningen blir att föra resonemanget med Lars kring bilkörning och kommunicera att begränsningar i vardagen även påverkar förmågan att köra bil på ett säkert sätt?

”Arbetsterapeuten ska respektera professionskollegor och andra yrkesutövare”, vilket innebär att samverka med kollegor, andra yrkesgrupper och instanser för att på bästa sätt tillgodose personens behov och verka för ett förtroendefullt interprofessionellt samarbete för att på bästa sätt främja gemensamma mål.

- Utifrån din analys av problemet med vägledning av etiska koden kommer du fram till att du är skyldig att agera utifrån en uppenbar risk för personskada, och att teamet kring Lars behöver involveras för vidare utredning och ställningstagande angående lämplighet att köra bil.

3. Beslut och handling

Hur kan du resonera kring olika tillvägagångssätt för att respektera Lars självbestämmande och samtidigt kommunicera att hans begränsningar påverkar förmågan att köra bil?